

Tomas: een gelovige twijelaar!

Liturgiesuggesties:

Psalm 62: 1 en 4 (OB)

Gezang 218: 1-8

Opwekking 488

Opwekking 350

Schriftlezingen: Johannes 14:1-14 en Johannes 20:24-31 (NBV)

Psalm 107: 1 en 2

Na de verkondiging: Zingende Gezegend 169: 1, 2 en 3

Psalm 138: 4

Gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, jongelui, beste luisteraars,

'Ze zeggen dat je maar moet ... geloven.

Bewijzen kun je toch niets.

Nou, soms geloof ik het wel, als u begrijpt wat ik bedoel.

Moet je het journaal zien.

Kunt u begrijpen, hoe God dat allemaal kan toelaten?

En neem nou die Bijbel.

Ja, het Woord van God, zeggen ze dan.

Maar God is nooit uit de hemel gekomen om te zeggen: Alsjeblieft, dit boek heb Ik hoogst-persoonlijk voor jullie geschreven; neem het maar en lees erin!

Ach, man, houd toch op, ik stik soms van de twijfels.

God? Ja, welke God? Jezus?

Ja, maar wie bewijst mij dat Hij echt Degene was die Hij beweerde te zijn?

Ik moet het eerst nog zien.

Soms stik ik in al die vragen die op mij afkomen.

En dan bid ik, zomaar stilletjes in mijn eentje:

O God, geef mij toch een beetje geloof, om er weer boven op te komen.

Dat ik het zien mag, dat U er tóch bent.

En dat het leven niet één grote chaos is.

Want dát moet ik wél zeggen: het geloof geeft wel zin aan je leven, dat zeker.

Zonder het geloof zak je weg, zal ik maar zeggen.

Je zakt gewoon weg ... in een diep put vol met 'waaroms' en dat soort vragen.

En dan denk ik wel eens bij mijzelf: je moet ook niet altijd zo zitten te wroeten en te graven in die dingen.

Je moet eens wat meer leven zoals een kind, begrijp je wel? Een beetje meer vertrouwen hebben!

Maar ja, dat geef ik toe - een twijelaar, dat ben ik wel ...

Broeders en zusters, jongens en meisjes, luisteraars,
twijfelt u wel eens?

Ja, vindt u het vreemd dat ik dat vanmorgen vraag?

Een christen kan toch óók wel eens twijfelen?

Er zijn genoeg voorbeelden uit de Bijbel van mensen, die écht geloofden, maar die toch óók hun twijfels hadden.

Neem nou Tomas, die discipel van de Here Jezus zelf.

U kent dat verhaal uit de Bijbel vast wel.

Tomas geloofde er niets van.

Niets? Nou ja, het spreekwoord zegt het al: een ongelovige Tomas.

Hij geloofde geen woord van de verhalen over Jezus' opstanding.

'Vrouwenpraatjes! Kletsboek! Dood is dood.'

Zijn collega-discipelen konden hem nog meer vertellen.

Nee, Tomas is er niet meer bij.

Want wat hij heeft meegemaakt, slaat alles.

Dit kan hij niet meer verwerken.

'Drie jaar ben ik dagelijks opgetrokken met de Here Jezus.

Ik heb Hem leren kennen ... als mijn grote Vriend.

Nee, wat zeg ik, als de beloofde Verlosser.

Al mijn vertrouwen heb ik op Hem gezet.

Al mijn hoop heb ik op Hem gebouwd.

Ik geloofde écht in Hem.

Maar toen is het meest verschrikkelijke gebeurd dat gebeuren kan!

Mijn Vriend en Redder is gestorven, ... als was Hij een misdadiger.

Opgehangen hebben ze Hem, aan een kruis.

Kun je begrijpen ... dat mijn wereld toen instortte?

Heb ik me dan zó vergist in Jezus? ...

Ik weet het niet meer.

Geloven ... het hoeft voor mij niet meer!'

Johannes, de evangelist, vertelt ons dat op de avond van Pasen de andere discipelen van Christus bij elkaar zijn gekomen.

Maar waar is Tomas?

Tomas is thuisgebleven.

Hij is er niet bij ... als de opgestane Jezus aan zijn discipelen verschijnt.

Laten we het Tomas maar niet kwalijk nemen, dat hij er niet meer bij is.

Bij de andere discipelen.

't Is best te begrijpen, dat Tomas - na Goede Vrijdag - helemaal uit zijn doen is.

Maar daardoor loopt hij wel de ontmoeting mis ... met de opgestane Here Jezus.

Want Jezus komt die avond op bezoek bij Zijn kleine gemeente.

In een huiskamer zijn zij bijeen.

Verslagen, verdrietig, ontredderd.

Maar wat worden ze blij, als ze hun Heiland ontmoeten ... als de Overwinnaar van de dood!

Maar Tomas ... waar is Tomas?

Tomas' bijnaam is in het Grieks: Didymus.

Dat betekent: één van een tweeling.

Tomas ... in dubio.

Tomas ... de twijfelaar.

Hij is de man die altijd de keerzijde van de dingen ziet.

'Van buiten lijken de dingen prachtig, maar ... er schuilt altijd wel een addertje onder het gras.

Een medaille heeft twee kanten, mensen, geloof me, twee kanten.

Verkijk je nooit op de éne kant.'

En zo heette hij, Tomas, met de bijnaam: de tweeling.

Omdat volgens Tomas alles twee kanten heeft.

Altijd was er volgens hem wel wat.

De sombere betweter, die alles wat in de groep van discipelen besproken werd ... van achter-uit ... van zijn commentaar voorzag.

Tomas, het vraagteken dat de rijen sluit!

U weet wellicht dat Tomas spreekwoordelijk is geworden door zijn twijfel: de ongelovige Tomas.

Maar ... alleen wie gelóóft ... kan twijfelen.

Een gelovige Tomas ... dus.

In ieder geval: hij voelde zich sterk verbonden aan de Here Jezus.

Dat wordt ook duidelijk als we hem in Johannes 11 aan het woord horen.

Het is op het moment dat de Here Jezus met zijn discipelen is weggegaan uit Jeruzalem.

Jezus wijkt uit voor de vijandschap van veel overpriesters en schriftgeleerden ... tot over de Jordaan.

En dan komt dat onthutsende bericht, dat één van Jezus' vrienden ziek is: Lazarus, in Bethanië.

Dat dorpje ligt tegen Jeruzalem aangeplakt.

De discipelen zijn allang blij dat hun Meester niet meteen besluit, Martha en Maria op te zoeken.

Hij is daar - ook in Bethanië - zijn leven niet zeker.

Maar na twee dagen zegt Jezus toch: 'Ik wil erheen.'

Dan spreekt Tomas - namens alle discipelen - de vrees uit, dat het niet goed zal aflopen:

't Is daar voor U - en voor ons - veel te gevaarlijk!

U zult zien ... als wij in Jeruzalem komen, of in de buurt ervan, dan wordt het één groot bloedbad.'

En toch ... Tomas gaat mee, als Jezus gaat.

Hij laat zijn Meester niet zómaar in de steek.

'Als het zo nodig moet ... laten wij maar met Hem meegaan. Het zal wel zijn dood betekenen, maar dan moeten wij maar met Hem sterven.

Tomas, de discipel die vanachter-uit commentaar levert.
Maar ... weglopen is er voor Tomas niet bij!

En de tweede keer dat we Tomas in het evangelie aan het woord horen is ... in de zaal bij het laatste avondmaal (Johannes 14).
Donderdag - 's avonds vóór de nacht van Jezus' gevangenneming.
Jezus zegt dan, dat Hij van hen weg zal gaan.
Niet om hen los te laten, maar juist om hen vast te houden voor de toekomst, voor Zijn Koninkrijk.
"Jullie kennen de weg naar waar Ik heenga."

Maar dat kan Tomas niet volgen.
Toen Jezus naar Bethanië wilde, kende Tomas wel de weg. 'Een doodlopende weg, let op mijn woorden.
Maar nu Jezus zegt, dat Hij zal heengaan naar het huis van Zijn Vader, klinkt vanuit de staart weer die bekende commentaarstem van Tomas:
'Wij weten net eens waar u naartoe gaat, Heer, hoe zouden we dan de weg daarheen kunnen weten?'

Jezus blijft staan en wacht op Tomas, die langzaam komt aanlopen.
'Tomas, Ik ben de weg, zó bedoel Ik het.
Als je naar de Vader wilt gaan, dan kom je daar ... via Mij.
Dat begrijp je best.' ...

'O ja, Heer, ik zeg al niets meer.'
En hij keek Jezus aan, en lachte een beetje verlegen.

*

Tomas, broeders en zusters, jongens en meisjes, beste luisteraars, is niet alleen een pessimist, maar ook een realist. Steeds wil Tomas graag weten, waar Hij aan toe is. Dat zal dan zijn: sterven met Jezus.
Maar van dat voornemen om met Jezus te sterven ... daar is uiteindelijk ook niets van terecht gekomen.

Ik denk, dat dat Tomas lelijk dwars zat, die Goede vrijdagavond van Jezus' begrafenis en daarna.
Hij was toch óók weggelopen ... toen ze Jezus gevangen hadden genomen?
En nu de Meester gestorven ís, ... ach wat heeft het leven voor Tomas nog voor zin?.
Even waardeloos als hij zichzelf vindt, een deserteur.
Daarom onttrekt Tomas zich aan de kring van Jezus' discipelen.
Zonder de Meester is het een kring zonder middelpunt, een zinloos bijeen-zijn.

Daarom is Tomas er niet bij, die zondagavond, waarop Jezus opeens midden tussen zijn discipelen staat.
Tomas zit - doordat hij op zichzelf blijft - nog een hele week in het donker.

Hij zit behoorlijk met zichzelf en met zijn geloof in de knoei.

*

Weet u, broeders en zusters, jongens en meisjes, beste luisteraars, wat ik dan zo mooi vind?

Ik vind het zo mooi dat de vrienden van Tomas ... het er niet bij laten zitten. Ze zoeken hun twijfelende collega ... op.

Vaak gaan mensen met een grote boog om je heen, als je diep in de problemen zit. Misschien dat u dat wel herkent.

Maar de discipelen zijn echt ... volgelingen van Christus.

Hij houdt je vast, door alles heen.

Dus doen zij dat ook.

Ze zoeken Tomas op en gaan het hem vertellen, dat Jezus is opgestaan uit dood.

Zij geven de paasboodschap door aan hun vertwijfelende vriend: 'Tomas, wij hebben de Here gezien.

Hij kwam in ons midden staan, stak zijn handen uit, met de binnenkant naar boven gekeerd.

Daarna sloeg Hij zijn kleed op en wees naar zijn zijde.

We hebben het met eigen ogen gezien.

"Ik wens jullie vrede!", waren zijn woorden.'

Maar Tomas?

Nee, voor Tomas kan het nog geen Paasfeest worden.

Hij schreeuwt bijna tegen zijn vrienden.

'Ik laat me niets wijsmaken.

Terugkomen uit het graf, hoe kan dat nu? ...'

'Ja, maar ... we hebben Hem gezien. ...

Hij heeft bij ons gegeten.'

Nee, Tomas gelooft het niet.

'Nou moet je ophouden.

In ieder geval zal ik pas geloven, als ik Hem zelf gezien heb. Als ik met mijn eigen vingers gecontroleerd heb, dat Hij het werkelijk is.'

Eerst zien, en dan geloven! Zo is dat! Volgens Tomas.

Broeders en zusters, jongens en meisjes, beste luisteraars: 'Eerst zien, en dan geloven!' ... ook volgens ons?

Want herken ik niet veel van mijzelf ... in die mens met al zijn twijfel?

Je kunt op verschillende manieren twijfelen:

* Je kunt twijfelen aan jezelf.

Soms vinden mensen zich ... waardeloos.

'Voor wie betekenen ik nog wat?'

'Voor wie ben ik nog waardevol?'

* Of je twijfelt aan je geloof.

Je vindt je eigen geloof zo klein.

'Vroeger, ja toen meende ik wel dat ik geloofde.
Maar heeft het ooit iets voorgesteld?
Heb ik mijzelf niet voor de mal gehouden?'

* En bidden?

Je bent er misschien wel - ongemerkt - mee opgehouden.
'Wat voor zin, wat voor nut heeft bidden eigenlijk?'

* Je kunt ook twijfelen aan God.

Omdat je zoveel ellende en narigheid om je heen ziet.
Zoveel verdriet en leed.

'Als God bestaat, waarom doet Hij er dan niets aan?'

'Echt een levend contact met Hem ...

Nee, dat ken ik helemaal niet.'

* Twijfel kan ook heel radicaal zijn.

Dan komt opeens de gedachte op je af:

'God, geloof ... als het nu eens allemaal bedrog is?

Iets wat mensen mij hebben aangepraat.

Mijn ouders, mijn vrienden. Wat dan?'

Dat kan, broeders en zusters, jongens en meisjes, beste luisteraars, ook een eerlijke twijfel zijn.

Er zitten aan twijfelen dikwijls twee kanten - zo las ik.

* Het is een teken, dat mensen serieus met de dingen bezig zijn.

Je laat de vragen op je afkomen.

Hoe hard dat soms ook kan zijn.

* Maar achter dit alles kan ook een boze macht schuil gaan.

U weet wel, degene die in de Bijbel genoemd wordt: de duivel, de satan.

Hij probeert mij ervan af te houden, dat ik helemaal op God en op zijn Woord
vertrouw.

Zo'n eerlijke twijfelaar is ... Tomas.

We kunnen hem maar beter geen ongelovige Tomas meer noemen.

Want ... óf hij gelooft!

Hij houdt diep in zijn hart zoveel van de Here Jezus.

Dáárom zit hij zo in de put.

Een gelovige Tomas, dan.

Maar geloven betekent: overgave.

En daarmee heeft Tomas het zo juist moeilijk.

Hij kan het op dit ogenblik (nog) niet.

*

Daarom duurt Tomas' onzekerheid ... een week.

Wat zal er allemaal door z'n hoofd en z'n hart hebben gespeeld?
Tomas wordt heen en weer geslingerd tussen hoop en vrees, tussen angst en verdriet.
Tomas zoekt zijn Heer, en hij weet niet waar hij Hem zoeken moet.
In ieder geval - een week later - de zondag daarop ... is Tomas er wél.
Hij is er ... op de goede dag en op de goede plaats:
Daar waar Jezus te vinden is - temidden van zijn discipelen - in zijn gemeente, in zijn kerk.

Ook al zit Tomas nog boordevol twijfel.
Ja, het is en blijft voor Tomas moeilijk te geloven dat de Here Jezus uit de doden is opgestaan.

Maar ... dan gebeurt het!
Kijk maar: de deuren zijn gesloten.
Maar dan, dan opeens staat Jezus in hun midden!
'Ik wens jullie vrede!'
En, alsof dát nog niet genoeg is ...
Jezus keert Zich heel in het bijzonder tot Tomas.
En de Meester gaat helemaal ín op die onmogelijke voorwaarden die zijn leerling heeft gesteld.
Jezus ... wéét het.
Jezus weet ... wát Tomas gezegd heeft.
Om een kleur van te krijgen.
Om ... door de grond te gaan.

'Kom, Tomas. Kom maar met je vinger. Betast Mij maar. Zie en voel.'
Zover komt de Opgestane hem tegemoet.
De kritische Tomas krijgt alles te zien, wat hij wilde zien.
Al zijn bedenkingen verdwijnen als mist voor het stralende zonlicht.
Tomas ziet!
Tomas ziet ... de heerlijkheid van zijn gekruisigde en opgestane Heer.
De wond van spijker en van speer
Tomas ziet ... en de twijfel is niet meer.
Hij belijdt zijn geloof: mijn God en Heer.

Tomas kan pas geloven als hij het met eigen ogen heeft gezien.
Als Hij littekens van de Meester heeft gezien.
Is het u trouwens opgevallen, broeders en zusters, jongens en meisjes, beste luisteraars, dat Jezus niet begint met Zijn discipel en vriend de les te lezen over zijn ongelof en twijfel? Hij begint met een uitnodiging.
'Leg je vingers hier en kijk naar mijn handen, en leg je hand in mijn zij!'
Zó is Christus ... altijd.
Hij komt om ... te zoeken, niet om ... af te schrikken.
Nog steeds.

Het antwoord van Tomas is verrassend.

Het is een belijdenis, zo spontaan, zo veelzeggend als geen van de andere discipelen ooit heeft uitgesproken.

'Mijn Heer, mijn God.

In plaats van de twijfel ... komt de overgave.

Dan pas corrigeert Jezus zijn leerling!

Tomas krijgt geen compliment voor zijn geloofs-belijdenis. Maar de opgestane Christus zegt: 'Je hebt je ógen geloofd. Voortaan mag je vast vertrouwen op wat Ik je gezégd heb.'

Tomas mocht eerst zien, en dan geloven.

Toen week zijn twijfel.

Maar Jezus laat duidelijk merken: 'Ik heb voor jou, Tomas, vandaag een uitzondering gemaakt.'

'Gelukkig zijn zij die niet zien en toch geloven.'

*

Geloven, broeders en zusters, jongens en meisjes, beste luisteraars, is niet: leven bij de dingen die wij zíen.

Geloven is: leven bij de dingen die ons gezégd worden. Gezegd worden in het Woord van God, in de Bijbel.

Dat geldt ook nog steeds voor vandaag.

In alle onzekerheid, twijfel en ongeloof, die op ons afkomt.

Nee, wij ontmoeten niet meer letterlijk de Here Jezus, zoals Tomas op die zondag na Pasen.

Wij moeten het hebben ... van horen zeggen.

En ... wij mogen letten op Wíe het gezegd heeft.

In de Bijbel komt de opgestane Christus ons heel nabij.

Hij spreekt daarin vandaag ... ook tot u, jou en mij.

En Hij nodigt ons - gelovige twijfelaars soms - uit om naar Hem toe te komen.

Met al onze vragen, met alle schuld van ons leven.

Twijfelen - iedereen doet het op z'n tijd.

Heel menselijk.

Juist als je serieus met de vragen van het geloof bezig bent ... ligt de twijfel om de hoek.

Maar we moeten wel oppassen, dat we de twijfel niet goedpraten.

Hoe begrijpelijk, hoe menselijk ook, de Bijbel noemt het 'zonde'.

Want twijfelen is ook: gebrek aan vertrouwen.

Je niet durven overgeven aan wat iemand je heeft beloofd. Niet willen geloven op zijn woord, maar eerst willen zien.

Als ik eerlijk luister naar de Bijbel, dan zegt God tegen mij:

'En toch ben je verkeerd bezig.

Je mag veel meer zekerheid hebben.'

Ook de schuld van mijn ongelof, mijn op bepaalde momenten niet vertrouwen op Hem ... ook daarmee mag ik naar Christus toe.
Speciaal voor Tomas kwam de opgestane Heiland nog één keer terug.
Zo is Christus.
Hij kan het niet hebben, dat Tomas en u en ik en jij verloren zouden gaan.
Hij heeft al heel lang op al die twijfelende Tomassen gewacht.

En weet je, jongelui, wáár Christus je zoekt?
Overall, zeg je?
Wanneer je eerlijk luistert naar het Bijbel ontdek je deze aanwijzing:
Tomas wordt genezen van zijn twijfel ... in de kring van de discipelen.
Wij zouden in onze tijd zeggen: in de kerkdienst.
Dát is de plaats, waar een twijfelende Tomas ... (weer) tot geloof komt.
Want alleen blijven ... met je vragen over God en over de zin van je leven ... is gevaarlijk.
Je draait steeds maar rond binnen het kringetje van je twijfel en je ongelof.

Als het, broeders en zusters, jongens en meisjes, beste luisteraars, koud wordt in de wereld om je heen, en leeg in je hart, dan heb je een stuk warmte, bezieling, vuur, geestdrift, vertrouwen en geloof nodig om te kunnen overleven.
De opgestane Heer Jezus Christus voelen in je vingertoppen.
Hem herkennen en erkennen en belijden:
'U bent het, ik blijf bij U, wij horen bij elkaar!
'Mijn Heer, mijn God.'

'Ik weet er alles van', zegt de gelovige Tomas.
'Maar ik weet ook, waar Jezus mij vond.
In de samenkomst van de gemeente.
Hij was er, eerder en meer ... dan ik Hem verwachtte.'
In de kring van Jezus' discipelen / in de kerkdiensten op de eerste dag van de week ... hoef je niet bang te zijn ... de opgestane Here mis te lopen.
Maar, je moet er dan ook wel écht bij zijn.
Misschien dat je Hem niet zo direct ziet.
Maar je hoort des te meer van Hem
En door zijn stem / door zijn Woord roept ook u en jou en mij ... te geloven.
'Wees niet langer ongelovig, maar gelovig.'
Dat is een appèl en een bevel!
En ik antwoord: 'Ik geloof, Heer, maar kom toch mijn ongelof te hulp.'
Dan geloof ik ... dwars door mijn twijfel heen.
Dank zij Hem, die ook mij, eerlijke twijfelaar, begrijpen wil.
Jezus Christus, uit de doden opgestaan.
'Mijn Heer, mijn God.'

Laten we samen bidden.

Heer onze God.

We komen vanmorgen met onze vragen en onze twijfels tot U en vragen U om vergeving.

Want we vinden vaak het zo moeilijk om U alleen op uw Woord te geloven.

We willen dikwijls meer.

We willen U ervaren in ons leven.

Als de opgestane Heer, die dood en graf heeft overwonnen.

Kom daarom ons ongeloof te hulp.

Geef ons meer en meer vertrouwen dat U ons nooit zult loslaten.

Want er ook mag gebeuren ... in ons eigen leven of in de wereld om ons heen.

In uw Woord mogen we U telkens weer ontmoeten.

Geef dat we trouw zullen zijn ... in het lezen en overdenken van daarvan.

In het bezoeken van de samenkomsten van de gemeente.

Want juist dáár wilt U in ons midden zijn.

In uw Woord en met uw Geest.

We bidden U voor de luisteraars thuis.

U kent hun omstandigheden.

Wil hen nabij zijn.

Geef hen en ons allen geloof en vertrouwen voor de toekomst.

Wij vragen U dat alles in de Naam van Jezus.

Die Heer en Meester is over dood en leven!

Amen.

Ds. Jan K.C. Kronenberg, Leeuwarden 29 april 2007

! Graag een mailtje wanneer deze preek in een gemeente wordt gelezen. !

Thomas

Het was niet waar, het was beslist niet waar,
ze konden hem nog heel wat meer vertellen.
Ze moesten hem nu maar niet langer kwellen
met nieuwe hoop, dan werd het dubbel zwaar.
Als Jezus niet meer lag in Jozefs graf,
dan had men Hem waarschijnlijk weggedragen.
En dat verhaal, van wat die vrouwen zagen
dat was gepraat waar hij geen cent voor gaf.
Met voorgewende onverschilligheid
probeert hij z'n gewond-zijn te bedekken.
Hij wil geen nieuwe hoop meer laten wekken
het geeft alleen maar pijn, alleen maar strijd.
Nu goed, hij kwam dan nog wel even aan
om iedereen voorgoed vaarwel te zeggen.
Zij mochten zijnentwege overleggen
hoe 't verder allemaal zou moeten gaan.
Maar beide handen slaat hij voor 't gezicht
als in de zaal, waar zij tezaam vergaad'ren,
hij Jezus plotseling tot zich ziet naad'ren,
en heel zijn wezen is op Hem gericht.
Hij houdt de adem in, wanneer hij stil
zijn hand legt op het teken in Zijn zijde,
en in hem groeit een mateloos verblijden:
dat Hij zelfs twijfelaars begrijpen wil.

uit: Een fluit van riet - E.Yskes-Kooger